

Verslag achtste bijeenkomst Kenniskring Schakelklassen 9 oktober 2008

De kenniskring geeft gemeenten en andere relevante betrokkenen, zoals schoolbesturen en onderwijsbegeleidingsdiensten, de gelegenheid om ervaringen uit te wisselen op het gebied van schakelklassen en elkaar vragen voor te leggen. Sardes faciliteert dit proces in opdracht van het ministerie van OCW.

Op 9 oktober 2008 vond de achtste bijeenkomst van de kenniskring schakelklassen plaats bij Sardes in Utrecht. Hieraan hebben 16 vertegenwoordigers deelgenomen van gemeenten, onderwijsbegeleidingsdiensten, schoolbesturen en organisaties die betrokken zijn bij het opzetten en inrichten van schakelklassen. De volgende gemeenten waren vertegenwoordigd: Almelo, Barneveld, Breda, Heerlen, 's-Hertogenbosch, Hilversum, Rotterdam (CEDgroep, ook Capelle a/d IJssel, Delft, Harderwijk en enkele andere gemeenten), Oosterhout, Velzen, Zaanstad, diverse gemeenten Zeeland (RPCZ), Zevenaar (ook namens Zutphen). Voorts waren aanwezig: Carla de Koning (OCW), Paul Kooiman en Karin Hoogeveen (Sardes)

Onderwerpen van deze bijeenkomst

Op de bijeenkomst zijn drie onderwerpen besproken, namelijk:

1. Nieuwe ontwikkelingen: toekomst GSB en OAB; werkboek schakelklassen van gemeente Tiel; bijeenkomst voor leerkrachten en begeleiders (de schakelkring)
2. Verdeling van de gemeentelijke subsidie voor de schakelklassen

Nieuwe ontwikkelingen

Toekomst GSB en OAB

Als voorbereiding op een bestuurlijk overleg op 1 oktober 2008 tussen de G27 en de staatssecretaris is een inventarisatie uitgevoerd onder de G27 naar eventuele knelpunten in de wet- en regelgeving rond schakelklassen. Hieruit komt naar voren dat:

- Alle G27 steden inmiddels 1 of meer schakelklassen hebben;
- De aantallen schakelklassen nog steeds toenemen;
- Het instrument in de praktijk waardevol wordt gevonden;
- De evaluatie door ITS/SCO zeer positief is, met name voor de kopklassen;
- Knelpunten (nog steeds) de verantwoordingsregels binnen het GSB betreffen, met name voor de 4 jarigen die wel tussentijds mogen instromen, maar pas in het volgende (volledige) schooljaar gaan meetellen en de nieuwkomers die het hele jaar door instromen, maar slechts voor een schooljaar meetellen;
- Gemeenten zorgen hebben over de bekostiging van de schakelklassen na GSB-III, met name is men bezorgd dat de middelen voor schakelklassen opgaan in de lumpsum (dan wordt voortzetting van schakelklassen volledig afhankelijk van prioriteitstelling door scholen tenzij de gemeenten zelf voor alle kosten opdraaien), maar ook dat ze opgaan in het gemeentefonds.

Ook de aanwezigen bij de Kenniskring vinden het niet handig als de schakelklaszelden zouden opgaan in de lumpsum. Dan is het risico heel groot dat het 'verdamp't'. Een voorbeeld daarvan is Zeeland waar de schoolbesturen als gevolg van vergrijzing en teruglopende

leerlingenaantallen de hele lumpsum (moeten) inzetten voor personeelskosten. De deelnemers aan de kenniskring geven aan dat veel gemeenten nu taalbeleid hebben ontwikkeld voor het basisonderwijs. Schakelklassen maken daar deel van uit. De samenwerking tussen gemeenten en schoolbesturen is vormgegeven. Het blijft nodig om een partij 'boven de partijen' te hebben. Een gemeente kan een belangrijke rol spelen als het gaat om het bepalen van aantal en plaats van de schakelklas en is ook belangrijk voor het vormgeven van bovenschoolse schakelklassen. Kortom, schakelklassenbudget bij voorkeur naar gemeenten.

Carla de Koning van OCW geeft aan dat de discussie over de toekomst van het GSB nog loopt. De manier waarop het geld wordt toegekend, is nog niet bekend. Dat kan een brede doeluitkering worden, maar ook anders gaan verlopen. Het zou ook kunnen dat de huidige financieringssysteem nog een jaar wordt voortgezet.

Wat het onderwijsachterstandenbeleid betreft geeft Carla aan dat er een wetsvoorstel in de maak is, dat gaat over de harmonisatie van de kinderopvang en VVE en over het overig lokaal onderwijsachterstandenbeleid. Gemeenten worden ook in de toekomst in de gelegenheid gesteld om in samenwerking met schoolbesturen schakelklassen in te richten. Het is namelijk de bedoeling van de staatssecretaris dat het budget voor de schakelklassen naar de gemeenten blijft gaan. Tevens wil zij de wettelijke voorschriften versoepelen.. De nieuwe wetgeving moet in 2010 in werking treden. In een brief aan de Tweede Kamer van 23 mei 2008, getiteld "Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie" is dit wetsvoorstel aangekondigd.

Er is verwarring over de financiering van de schakelklassen voor de G31 na januari 2010. Officieel houdt dan de periode van het GSB op, maar het schooljaar loopt tot augustus. Het budget voor de maanden januari-augustus blijft beschikbaar maar de manier waarop de uitbetaling zal plaatsvinden is nog niet bekend.

Op de website schakelklassen staat het volgende hierover:

23. Hoe zal het voor de G31 gaan met de financiering vanaf 1-1-2010, gegeven het feit dat schakelklassen schooljaren beslaan terwijl de financiering voor de G31 via de BDU loopt, gekoppeld aan de GSB-periode 1-1-2006 tot 1-1-2010?

Aangezien de met de G31 gemaakte prestatieafspraken over aantallen schakelklasleerlingen gerelateerd zijn aan de schooljaren 2006-2007 t/m 2009-2010 (de periode waarover tevens het Besluit Onderwijsachterstanden van kracht is), zal tijdig bekend gemaakt worden hoe de financiering vanaf 1-1-2010 eruit zal zien. Dit hangt direct samen met de vormgeving van het Grotestedenbeleid vanaf 1-1-2010.

Wel is het zo dat ook in het vierde schooljaar (2009-2010) de financiering van schakelklassen gewaarborgd is, maar dat thans nog niet bekend is op welke wijze die financiering voor de G31 vanaf 1-1-2010 precies zal plaatsvinden.

Zodra de uitkomst van de discussie over de toekomst van het GSB hierover uitsluitel geeft, zal dat bekend worden gemaakt.

Werkboek schakelklassen van gemeente Tiel

Paul maakt eenieder erop attent dat er een nuttig werkboek schakelklassen is samengesteld door de gemeente Tiel. Deze bevat zowel beleidsmatige als praktische handreikingen voor de opzet, inrichting en evaluatie van de schakelklas, zoals een projectplanning, een advertentietekst voor de werving van een leerkracht, roosters en een procedure voor het volgen van de vorderingen van leerlingen.

In aanvulling hierop: de werkgroep schakelklassen van de gemeente 's-Hertogenbosch heeft een competentieprofiel opgesteld voor leerkrachten schakelklassen groep 1/2. Dit zal t.z.t.

beschikbaar worden gesteld, zodat het op de website schakelklassen kan worden gezet. Er staan nu ook al een voorbeeldprofiel op voor een leerkracht schakelklas (zie vraag 4 in de rubriek Veelgestelde vragen).

Ook de gemeente Almelo wil een competentieprofiel opstellen, hier gaat het om een competentieprofiel voor scholen die nieuwkomers aan de schakelklas overdragen en die de leerlingen na een jaar weer terug krijgen op school.

Bijeenkomst voor leerkrachten en begeleiders (de schakelkring)

Naast deze kenniskring voor gemeenten en begeleidingsinstellingen is er nu ook een 'schakelkring' voor de onderwijspraktijk. Er kwamen steeds meer signalen bij Sardes binnen over een behoefte hieraan. Deelnemers zijn leerkrachten, intern begeleiders en coördinatoren van schakelklassen. Zij kunnen praktijkervaringen met elkaar delen en methodieken en aanpakken bespreken. Ook onderwijsmateriaal dat speciaal voor de schakelklas is ontwikkeld, kan uitgewisseld worden in de schakelkring. In het schooljaar 2008-2009 zullen er drie bijeenkomsten worden georganiseerd, namelijk op: 5 november, 11 maart 2009 en 27 mei 2009. Meer informatie is te vinden op de website schakelklassen. Aan de deelnemers kenniskring het verzoek om deze bijeenkomsten onder de aandacht van de scholen te brengen. In de volgende steden/provincie is al een netwerk voor leerkrachten schakelklassen: Rotterdam, Breda, Velzen, Den Haag en Zeeland. De CEDgroep is een digitaal netwerk gestart: www.schakelzaken.wikidot.com

Verdeling van de gemeentelijke subsidie voor de schakelklassen

Vraag: in Oosterhout is er per jaar 115.000 euro beschikbaar voor schakelklassen. Er zijn twee schoolgebonden voltijdschakelklassen (groep 3), maar nu zijn er meer leerlingen die gebaat zijn bij een schakelklas. De gemeente wil/kan het budget echter niet verhogen. De deelnemers aan de kenniskring adviseren het schoolbestuur om het probleem dat de gemeente bij het schoolbestuur heeft neergelegd terug te leggen bij de gemeente. Eerst zal de gemeente beleid moeten ontwikkelen voor de schakelklas (hoeveel schakelklassen wil de gemeente, voor welke doelgroep, wat zijn de selectiecriteria). De vraag is of een voltijdschakelklas noodzakelijk is voor al die leerlingen. Een andere optie is: vaststellen dat er in deze planperiode ruimte is voor twee voltijdschakelklassen. Als er lopende het traject nieuwe scholen mee willen doen, zullen zij even geduld moeten hebben tot de volgende planperiode.

In alle gemeenten met een schakelklas betalen schoolbesturen hier ook aan mee. Dit is op verschillende manieren geregeld.

Heerlen heeft 9 schakelklassen, alle deeltijd, vijf ochtenden per week, er is één voltijdschakelklas. De gemeente heeft de selectiecriteria en de voorwaarden vastgesteld en betaalt 40.000 euro per schakelklas (ongeacht de variant). Dat komt ongeveer neer op het salaris van de leerkracht. Overige kosten worden door de schoolbesturen betaald.

Rotterdam betaalt voor een voltijdschakelklas 40.000 euro en voor een deeltijd 15.000 euro (8 uur per week, ongeveer twee dagdelen). Daarnaast betaalt de gemeente de CEDgroep voor begeleiding van de schakelklassen en de netwerkbijeenkomsten.

Barneveld betaalt 40.000 euro per deeltijdschakelklas, de bijdrage van de schoolbesturen wisselt. Dat kan gaan om een digibord, maar ook om een onderwijsassistent of extra leerkracht.

Ook Zaanstad betaalt 40.000 euro voor een deeltijdschakelklas. Er zijn drie scholen met een schakelklas, waaronder een VSD-schakelklas (deze krijgt een bedrag net onder de 50.000 euro). De begeleiding van Sardes op de werkvloer bekostigt de gemeente.

Zeeland subsidieert deeltijdschakelklassen met een bedrag van 35.000 euro, waarvan 8.500 euro bestemd is voor evaluatie, planvorming en monitoring. Ook in Zeeland is een VSD-schakelklas. Deze vindt twee dagen per week plaats (op dinsdag en donderdag) gedurende anderhalf uur. Daarnaast is er eenmaal per maand een excursie op de woensdagmiddag. Voor deze schakelklas betaalt de gemeente 40.000 euro.

's-Hertogenbosch draagt 25.000 euro bij in de kosten voor een deeltijdschakelklas (minimaal 8 uur per week). Daarnaast betaalt de gemeente de screening van leerlingen door de GGD en de coaching van de schakelklassen. Ook de werkzaamheden van Giralis worden door de gemeente bekostigd.

Rondvraag

Aris Schreuders van de gemeente Hilversum wijst er op dat er in de brochure over de deeltijdschakelklas onder Tips een fout staat. Het lijkt alsof leerlingen twee jaar achter elkaar in de schakelklas mogen zitten, maar dat geldt alleen voor de VSD-variant. In een voltijd- en een deeltijdschakelklas mogen leerlingen niet twee schooljaren achter elkaar doorbrengen.

Utrecht, december 2008

Karin Hoogeveen en Paul Kooiman

Sardes, Utrecht.